

Ứng dụng “BuddhaBot”

ISSN: 2734-9195 08:00 14/03/2026

Và biết đâu, từ một cuộc trò chuyện với “BuddhaBot”, một người trẻ sẽ bắt đầu hành trình tìm hiểu sâu hơn về trí tuệ mà đức Phật đã trao truyền hơn 2.500 năm trước.

Trong kỷ nguyên trí tuệ nhân tạo, khi công nghệ đang thâm nhập vào mọi lĩnh vực của đời sống, câu hỏi đặt ra: AI có thể trở thành cầu nối giúp Phật giáo tiếp cận thế hệ mới?

Tại Nhật Bản, có dự án mang tên BuddhaBot đang thử nghiệm khả năng đưa lời dạy của đức Phật đến với con người thông qua chatbot và thực tế tăng cường. Dù còn nhiều tranh luận, dự án đã mở ra hướng tiếp cận mới cho Phật giáo trong một thế giới ngày càng xa rời tôn giáo.

Khi lời dạy của đức Phật nằm trong điện thoại



Hình ảnh được tạo bởi AI

Hãy hình dung một ngày nào đó, trên màn hình điện thoại của bạn, giữa các biểu tượng trò chơi hay ứng dụng mạng xã hội, xuất hiện một biểu tượng mang

tên “BuddhaBot”. Chỉ với vài thao tác chạm, người dùng có thể đặt câu hỏi về cuộc sống, đạo đức hay khổ đau, và nhận lại câu trả lời dựa trên kinh điển Phật giáo.

Đó chính là ý tưởng đằng sau BuddhaBot, một chatbot sử dụng dữ liệu từ kinh điển Phật giáo để trả lời câu hỏi của người dùng. Dự án được phát triển với sự tham gia của Seiji Kumagai, giáo sư tại Viện Nghiên cứu Tương lai Xã hội Nhân loại của Kyoto University, đồng thời cũng là một tu sĩ thuộc truyền thống True Pure Land Buddhism.



Giáo sư Kumagai

Giáo sư Kumagai đã giới thiệu dự án này tại một buổi họp báo của Foreign Press Center Japan trong năm 2025. Mục tiêu của ông không phải là “thay thế” tu sĩ, mà là thử nghiệm khả năng của công nghệ trong việc truyền tải trí tuệ Phật giáo theo những hình thức mới.

Ba “nhân cách” trí tuệ Phật giáo

Điểm đặc biệt của BuddhaBot là hệ thống có thể trả lời câu hỏi dưới ba “nhân cách” khác nhau, dựa trên các nguồn tư tưởng Phật giáo:

+ *Gautama Buddha* - cấp độ “Phật”.

+ *Vasubandhu* - cấp độ “Thánh giả”.

+ *Shinran* - cấp độ “Tổ sư”.

Cùng một câu hỏi, mỗi “nhân cách” có thể đưa ra câu trả lời khác nhau, dựa trên các trước tác và tư tưởng của từng vị.

Ban đầu, hệ thống chỉ đơn giản trích dẫn trực tiếp các đoạn kinh hoặc luận. Phương pháp này giúp tránh tình trạng AI “bịa” thông tin (AI hallucination). Tuy nhiên, cách trả lời thuần trích dẫn khiến nhiều nội dung trở nên khó hiểu đối với người bình thường, thậm chí có lúc không phù hợp với câu hỏi thực tế.

Bước ngoặt xuất hiện khi công nghệ GPT-4 ra đời. Nhóm nghiên cứu nhận ra rằng AI sinh ngữ có thể diễn giải các đoạn kinh phức tạp thành ngôn ngữ dễ hiểu, đồng thời giải thích cách áp dụng lời dạy vào tình huống của người hỏi.

Thử nghiệm tại Bhutan

Dù được thiết kế ban đầu cho Nhật Bản, nơi đầu tiên thử nghiệm BuddhaBot lại là Bhutan.

Sau khi cộng đồng tăng sĩ Bhutan liên hệ với nhóm nghiên cứu, hệ thống đã được triển khai thử nghiệm cho một số tu sĩ.

Dự kiến trong giai đoạn 2026-2027, dự án sẽ được thảo luận để mở rộng cho công chúng Bhutan.



Hình ảnh được tạo bởi AI

Song song với BuddhaBot, nhóm nghiên cứu còn phát triển Teraverse, một hệ thống thực tế tăng cường cho phép hiển thị các avatar Phật giáo trong không gian xung quanh người dùng. Thông qua màn hình điện thoại hoặc thiết bị AR, người dùng có thể “gặp gỡ” các nhân vật Phật giáo hoặc hình ảnh ngôi chùa ngay trong môi trường sống của mình.

Nỗi lo Phật giáo suy giảm ở Nhật Bản

Một trong những động lực lớn của dự án này xuất phát từ thực trạng đáng lo ngại của Phật giáo tại Nhật Bản.

Theo giáo sư Kumagai, thu nhập của nhiều tu sĩ tại các tự viện hiện nay rất thấp và khoảng 30% chùa có thể phải đóng cửa trước năm 2040.

Trong đời sống xã hội Nhật Bản hiện đại, Phật giáo thường bị gắn với nghi lễ tang lễ hoặc hoạt động du lịch, thay vì là một truyền thống tâm linh sống động. Nhiều người trẻ gần như không có cơ hội tiếp xúc trực tiếp với tu sĩ.

Trong bối cảnh đó, BuddhaBot được kỳ vọng có thể trở thành cầu nối mới, giúp những người chưa từng bước chân vào chùa vẫn có thể tiếp cận lời dạy của đức Phật.

Đối với một số người, việc hỏi một chatbot có thể dễ dàng và thú vị hơn so với việc tham dự các buổi lễ tôn giáo. Và nếu những lời khuyên ấy mang lại sự an ủi, giáo sư Kumagai đặt câu hỏi: *Liệu nguồn gốc của lời khuyên - con người hay máy móc - có còn quá quan trọng?*

AI có thay thế được các nhà sư?

Câu hỏi này thường xuyên được đặt ra khi nói về BuddhaBot. Tuy nhiên, giáo sư Kumagai cho rằng những vị tăng sĩ có cá tính và chiều sâu tâm linh riêng biệt sẽ không thể bị thay thế bởi máy móc.

Ngược lại, sự xuất hiện của công nghệ có thể thúc đẩy các tu sĩ tăng cường các hoạt động tiếp xúc trực tiếp với con người, điều mà AI khó có thể thực sự thay thế.

Dù BuddhaBot và Teraverse có phần giống bối cảnh của một câu chuyện khoa học viễn tưởng, các nhóm phát triển đang tìm cách ngăn ngừa việc lạm dụng hoặc bóp méo giáo lý thông qua các hệ thống kiểm soát nội dung.

Tác giả: **Kenneth Valencich**/Nguồn: japannews.yomiuri.co.jp

AI có thể là phương tiện, không phải chính pháp

Nhìn lại lịch sử, Phật giáo đã nhiều lần thích nghi với những bước ngoặt của văn minh nhân loại. Giáo pháp của đức Phật ban đầu được truyền khẩu, sau đó được ghi chép thành kinh điển, rồi tiếp tục lan tỏa mạnh mẽ nhờ công nghệ in ấn.

Mỗi lần thay đổi đều đặt ra những lo ngại: liệu hình thức mới có làm suy giảm sự thiêng liêng của giáo pháp hay không?

Thực tế cho thấy, những phương tiện mới không làm mất đi giá trị của Chính pháp. Ngược lại, chúng mở rộng con đường để giáo pháp tiếp cận nhiều người hơn.

Trí tuệ nhân tạo, nếu được sử dụng đúng cách, có thể trở thành một phương tiện thiện xảo mới trong thời đại số. Một chatbot không thể thay thế sự tu tập, trải nghiệm hay lòng từ bi của con người, nhưng có thể trở thành cánh cửa đầu tiên để ai đó bước gần hơn với Phật pháp.

Trong thế giới ngày càng bận rộn và ít quan tâm đến tôn giáo, đôi khi một câu trả lời từ màn hình điện thoại cũng có thể trở thành hạt giống gieo duyên với giáo pháp.

Và biết đâu, từ một cuộc trò chuyện với “BuddhaBot”, một người trẻ sẽ bắt đầu hành trình tìm hiểu sâu hơn về trí tuệ mà đức Phật đã trao truyền hơn 2.500 năm trước.